

LISA 1
KINNITATUD
haridus- ja teadusministri käskkirjaga
„Eestikeelsele õppele ülemineku
tegevuskava kinnitamine“

Eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava ja eelarve 2022–2030

Tegevuskava etapid (august 2022 – märts 2023; aprill 2023–2030)

(1) OLEMASOLEVATE ÕIGUSNORMIDE HINDAMINE JA VAJADUSEL MUUTMINE NING ÕIGUSAKTIDE TÄIENDAMINE					
Eesmärk	Tegevus	Tähtaeg	Partnerid	Ressursid <i>(vt eelarve aastate kaupa lisa 1 dokumendi lõpus)</i>	Rahastus
1. Eesti keel on kehtestatud õppekeelena; toetatakse õpilaste emakeele õpet ja arengut.	Olemasolevate normide hindamine ja vajadusel muutmine ning õigusaktide täiendamine. Vajalikud muudatused tehakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, koolieelse lasteasutuse seaduses, kutseõppeasutuse seaduses, erakooliseaduses ja keeleseaduses.	September 2022 (VVTP tähtaeg)		HTM tegevuskulud	RE
2. Õppe- ja kasvatustegevust viiakse läbi eesti keeles ja koolieelsetes lasteasutustes toimub eesti keele kui teise keele õpe.	Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava muutmine.	Oktoober 2022	Valdkonna eksperdid	HTM tegevuskulud	RE
3. Põhikooli lõpetamiseks on alates 2024 kehtestatud sihttasemena eesti keele B2-tase, loodud on õpilase emakeele ja kultuuriõppe valikainekava.	Põhikooli riikliku õppekava muutmine (ülemineku aastatel kehtivad erinevad variandid): <ul style="list-style-type: none"> põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava ja lisade muutmine, keele ja kirjanduse ning võõrkeelte valdkonnakavade muutmine, 	31. detsember 2022 31. detsember 2022 16. september 2022 16. september 2022	Valdkonna eksperdid	HTM tegevuskulud	RE

	<ul style="list-style-type: none"> • emakeele õppeks toetava valikainekava loomine, • näidistöökavade väljatöötamine, • juhendmaterjalide koostamine koolidele. 	Juuni 2023 Juuni 2023			
4. Gümnaasiumi eesti keele sihttasemeks on alates 2024 kehtestatud C1-tase.	Gümnaasiumi riikliku õppekava muutmine.	Oktoober 2022	Valdkonna eksperdid	HTM tegevuskulud	RE
5. Sunniraha määra on suurendatud.	Keeleseaduse muutmine.	September 2022 (VVTP tähtaeg)	Keeleamet	HTM tegevuskulud	Sunniraha laekub riigitulusesse, eelarveline mõju HTMi valitsemisalale puudub. RES 2023–2026 on Keeleamet prognoosinud sunniraha ja asendustäitmise tulu suuruseks 15 tuhat eurot aastas.

(2) KOOLIDE PIDAMISE RIIGILE ÜLEANDMINE JA INVESTEERINGUD IDA-VIRUMAA KOOLIVÕRGUS

Eesmärk	Tegevus	Tähtaeg	Partnerid	Ressursid	Rahastus
6. Toetatakse Ida-Virumaa eestikeelsete koolide elujõudu ning vene õppekeelega koolide üleminekut eestikeelsele õppele.	Ida-Virumaa eestikeelsete koolide riigi pidamisele üleandmiseks omavalitsustega halduslepingute sõlmimine.	Märts 2023 September 2023 (koolide pidamise ülevõtmine, kõige varem)	Haridusasutuste pidajad	29,0 mln investeringuid perioodil 2023-2027; täiendav majandamiskulu 1,6 mln aastas	RE
	Ida-Virumaa koolivõrgu korrastamise jätkamiseks investeeringute kava koostamine.	Märts 2023		50 mln + 15% riiklik kaasfinantseering; Ehitushindade tõusust tulenevalt vajab esialgse kava elluviimiseks täiendavalt 21 mln	ESF vahendid meetme kavas: EL toetus ja RE (lisataotlus).

					perioodil 2023–2027	
(3) ÜLEMINEKU NÕUSTAMINE, JÄRELEVALVE JA KVALITEEDITUGI						
Eesmärk	Tegevus	Tähtaeg	Partnerid	Ressursid	Rahastus	
7. Eestikeelsele õppele ülemineku probleemkohad on tuvastatud ning ülemineku KOV ja kooli tasandil tõhusalt toetatud.	Koolide ja kohalike omavalitsuste nõustamis- ja arendustoe korralduse väljatöötamine.	November 2022	Harno; valdkonna eksperdid	0,08 mln (kahe ametikoha palgafond)	RE	
	Temaatilise (õppekeel ja keeleõpe) järelevalve mahu suurendamine ja järelevalvesüsteemi väljatöötamine koostöös Keeleametiga lähtudes HTMi 2022. aasta temaatilise järelevalve „Eesti keele ja eestikeelse õppe korraldusest vene õppekeele koolides“ tulemustest; järelevalve läbiviimise jätkamine 2023 jaanuaris.	Jaanuar 2023	Keeleamet	0,3 mln	RE	
8. Koolid saavad rakendada piloteeritud koolikorralduslikke ja meetodilisi lahendusi.	Koolikorraldust ja metoodikat käsitlevate üleminekumudelite väljatöötamine ekspertide toel (pilootprojekt 2–3 koolis).	2023–2026	Narva Gümnaasiumi meeskond ja valdkonna eksperdid	HTM tegevuskulud	RE	
9. Keelekümbelprogrammi kuuluvad haridusasutused on eestikeelsele õppele ülemineku protsessis toetatud.	HTM spetsialistid nõustavad keelekümbelprogrammiga liitunud haridusasutusi üleminekuperioodil.	2024–2030		HTM tegevuskulud	RE	
10. Lapsevanemad saavad vajalikku nõustamist ja tuge haridusvalikute tegemiseks.	Vanemahariduse programmi väljatöötamine kultuuriministeeriumi eestvedamisel. Teisest rahvusest lapsevanemate toetamiseks/nõustamiseks nende õigustest ja võimalustest töötatakse välja eraldi programm. Erilist tähelepanu pööratakse ajutise kaitse saajate (Ukraina sõjapõgenike) nõustamisele haridusvalikute tegemisele. Nõustatud lastevanemate arv ca 3000.	2023–2027	KUM	0,9 mln	KUM	
(4) ASJATUNDLIKE ÕPETAJATE JA KOOLIJUHTIDE OLEMASOLU TAGAMINE JA MOTIVEERIMINE						
Eesmärk	Tegevus	Tähtaeg	Partnerid	Ressursid	Rahastus	

11. Õpetajate järelkasvu suurendamiseks on ülikoolides loodud rohkem võimalusi.	Läbirääkimised ülikoolidega alushariduse õpetajate, klassiõpetajate, eesti keele (sh E2) õpetajate, aineõpetajate ja eesti keelt valdavate kutseõpetajate õppekavadel õppekohtade arvu suurendamiseks ja halduslepingute sõlmimine.	Oktoober 2022	TÜ ja TLÜ	8,6 mln	RE
12. Eestis on piisaval hulgal kvalifikatsioonile vastavaid õpetajaid.	Õpetajate järelkasvu tegevussuunad ja rakendamine: juhtimiskvaliteet ja organisatsioonikultuur, õpetajate ja tugispetsialistide esma- ja täiendusõpe, karjääri ja arenguvõimalused, ametikaare ülene tugi, sh alustavate õpetajate toetamine, töö- ja palgakorraldus ning tugipersonali kaasamine, õpetajaameti atraktiivsus. *Õpetajate järelkasvu tegevuskava kui olulise strateegilise dokumendi alusel kindlustatakse õpetajate järelkasv ja tagatakse õpetajatele konkurentsivõimeline palk (õpetaja palk tõuseb aastatel 2023-2025 120%ni Eesti keskmisest palgast, arvestuslik aastane kulu 106,6 mln eurot).	2023-2029	TÜ ja TLÜ; Harno	12,0 mln	ESF (õpetajapoliitika)
13. Ülikoolides rakendatakse paindlikke õpetajaks õppimise viise.	Eelhindamisvahendi ja tasandusmooduli väljatöötamine mikrokraadiõppesse sisenejatele.	Oktoober 2023	TÜ ja TLÜ	4,0 mln	ESF (õpetajapoliitika)
	Töötatakse välja mikrokraadiprogrammid koolis töötavatele õpetajatele kvalifikatsiooni omandamiseks (magistrikraad ja/või õpetajakutse).	Oktoober 2023	TÜ ja TLÜ		
14. Ainedidaktika alase kompetentsi hetkeseis ülikoolides on teada ja lisavajaduse kaardistus tehtud.	Ainedidaktikute vajaduse kaardistamine koostöös ülikoolidega (sh rahastusvajadus ESFist). (sihtrühm: ülikoolide õppejõud, koolide/lasteaedade meisterõpetajad).	Oktoober 2023	TÜ ja TLÜ	0,5 mln	RE
15. Ida-Virumaale lisandub (alusharidusest kuni kutsehariduseni)	Kõikidele keeletaseme nõuetele vastavatele Ida-Virumaa õpetajatele palgalisa koefitsiendi kehtestamine	Alates september 2023-2030	Haridusasutuste pidajad	13,2 mln aastas (2023. a nelja kuu palgalisa Ida-	RE

kvalifikatsiooniga eestikeelseid õpetajaid.	(alushariduses 1,3 ja koolides 1,5) alates 2023 septembrist.			Virumaal on kokku 4,5 mln (sept-dets; LA, PK, G ja KH)	
16. Motivatsioonipaketid õpetajaametisse siirdujatele toetavad eestikeelsete õpetajate lisandumist (sh Ida-Virumaale).	Sihststipendiumi rakendamine eesti keele kui teise keele õpetaja, klassiõpetaja, mitme aine õpetaja ja aineõpetaja õppekaval õppivatele üliõpilastele alates 2023/2024. õa.	Alates september 2023-2030	TÜ ja TLÜ	2,1 mln (2023. a nelja kuu kahe stipendiumi kogumaksumus)	RE
	1) Lähtetoetus Ida-Virumaale tööle suunduvale õpetajale ja tugispetsialistile 1,3 koefitsiendiga; 2) Alushariduse tugispetsialisti lähtetoetuse rakendamine – tugispetsialistil on õigus taotleda tugispetsialisti lähtetoetust põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 77 ¹ sätestatud tingimustel ja korras.	Alates september 2023-2030	Haridusasutuste pidajad, TÜ ja TLÜ	5,5 mln 2,3 mln (0,43–0,46 mln aastas)	RE RE
	Soodustingimustel eluaseme pakkumine Ida-Virumaal.	Oktoober 2023	Haridusasutuste pidajad	0,232 mln	RE
17. Eesti keele kui teise keele õpetajaks õppida soovijad on motiveeritud ja õpinguteks hästi ette valmistatud.	Ettevalmistava eesti keele täiendusõppe kursuse pakkumine eesti keele kui teise keele õpetajaks õppida soovijatele (tudengikandidaatidele).	2023–2028	TÜ ja TLÜ	0,6 mln	RE
18. Eestikeelsete aineõpetajate arv suureneb.	1) Noored Kooli lisaõpperühma avamine (1 rühm aastas) Ida-Virumaale suundujatele.	2023–2030	Noored Kooli SA	0,3 mln 1 aasta (1 grupp 2 aastat)	RE
19. Sihtrühmaga kokkupuutuvate koolijuhtide jt haridustöötajate kultuurilise mitmekesisuse alane teadlikkus kasvab.	Kõigile formaalhariduses töötavatele ja sihtrühmaga (rändetaustaga lapsed) kokkupuutuvatele haridustöötajatele infoseminaride (sh koolitused) pakkumine rände, lõimumise, sh kohanemise teemadel, et laiemalt toime tulla kultuurilise mitmekesisusega.	2023–2030	KUM	ESF (selgub 2023 algul)	KUM/HTM
20. Haridustöötajad oskavad toetada õpilaste keeleoskuse arengut.	Kõikide formaalhariduses töötavate haridustöötajate, huvikoolide õpetajate, noorsootöötajate, tugipersonali täienduskoolitused keeleõppemethodika,	2024–2028	Haridusasutuste pidajad; EKI	7,0 mln	ESF (keelepoliitika)

	LAK-õppe, lõimingu, tandemõppe teemal ning aineõpetajate ja kutseõpetajate eestikeelse õppe oskuste toetamiseks alusharidusest kutsehariduseni.				
21. Haridusasutuste juhid oskavad luua koolikultuuri ja töökeskkonna, mis toetab õpetajate heaolu ja professionaalset arengut, et tagada kõikidele õpilastele (sõltumata nende emakeelest) kvaliteetne eestikeelne haridus.	Alustavate koolijuhtide ja koolijuhtide järelkasvu programmide läbiviimine sihistatult ülemineku-koolidele Ida-Virumaal jm, mille osaks on muuhulgas kvaliteetse õpi- ja kasvukeskkonna loomine erinevast kultuurist õpilastele.	2023-2029	Haridusasutuste pidajad; Harno	70 000 EUR (1 grupi maksumus)	ESF (õpetajapoliitika)
	Tegevkoolijuhtide arenguprogrammi läbiviimine sihistatult ülemineku-koolidele Ida-Virumaal jm.	2023-2029	Haridusasutuste pidajad	70 000 EUR (1 grupi maksumus)	ESF (õpetajapoliitika)
22. Motiveeritud ja pädevate koolijuhtide järelkasv on järjepidev.	Koolijuhtide järelkasvuprogrammi ja Alustavate koolijuhtide arenguprogrammi läbiviimine sihistatult ülemineku-koolidele Ida-Virumaal jm.	2023-2030	Haridusasutuste pidajad; Harno	Eelmine ESF/uus ESF (selgub 2023)	ESF
23. Haridusasutuste juhid teevad koostööd (eesti ja vene õppekeelega haridusasutuste juhtide töövarjutamine).	Tööjõulähetusprogrammide läbiviimine haridustöötajatele, kus omavahel on seotud eesti keele õpe ja töö samal ametikohal.	2023-2030	KUM	ESF (selgub 2023 algul)	KUM
(5) ÕPILASTE KEELEÕPPE TOETAMINE					
Eesmärk	Tegevus	Tähtaeg	Partnerid	Ressursid	Rahastus
24. Keeleõppetoetuste süsteem pakub eestikeelsele õppele üleminekul tõhusat tuge (lisakeeleõpe, lisatasud jms).	Keeleõppetoetuste süsteemi korrastamine 2022–2023 (üleminekutoetus 1. ja 4. kl alates 2024 sügisest keelekümbelprogrammi, eesti õppekeelega lasteasutuse ja kooli muu emakeelega õpilane, eestikeelne õpe 40% ja 60% mahus, uussisserändaja, Ukrainast saabunud õpilase, gümnaasiumi ja kutsekeskhariduse õpilase toetus).	Oktoober 2022	Haridusasutuste pidajad	7,6 mln, sh lisavajadus 3,3 mln (2023); 10,4 mln, sh lisavajadus 7,66 (2024). Summad sisaldavad UA lapsi/õpilasi	RE
25. Alushariduses on eestikeelse õppe-kasvatustegevuse läbiviimiseks loodud õppimise võimalused lasteaedade meeskondadele ja	Alushariduses avatud taotlusvoorude põhimõttel arendusprojektide võimaldamine lasteaedadele õpetajate ja juhtide vahetuseks lasteaedade vahel vastastikuse õppimise eesmärgil eesti keele õppe tõhustamiseks.	September 2023	Lasteasutuste pidajad	0,9 mln lisavajadus (projektid 0,1 mln aastas, materjalid 0,25 mln, õppemängud 0,5	RE

õppematerjalide komplektid muu emakeelega lastele.	Eesti keele õppematerjalide komplektid lasteaia venekeelsetele ja keelekümbelrühmadele. 3–8-aastele lastele eesti keele õppimiseks digiõppemängude loomine, et toetada eesti keelest erineva emakeelega laste eesti keele ja kultuuri omandamist. Täienduskoolituse võimaldamine 30-le lasteaiaeeskonnale aastas lasteaegade eesti keelele ülemineku elluviimiseks. Ettepanek suurendada koolituse mahtu 2 EAP-lt 4 EAP-le. Koolitusgrupp alustab sügisel ja lõpetab kevadel. Kavandada koolitused ka järgnevatiks aastateks.			mln, koolitus 0,036 mln)	
26. Täiendav vajaduspõhine eesti keele kui teise keele õpe gümnaasiumi ja kutsekeskhariduse õppekavadel õppivatele õpilastele toetab eesti keele omandamist.	Üld- ja kutsehariduses õppeasutuste tegevuskavade alusel vajaduspõhiste vahendite taotlusvoorude läbiviimine täiendavaks keeleõppeks mitteformaalsete keeleõppetegevuste kaudu (õppekäigud, keeleklubid, keelekohvikud jms).	2023-2029	Koolide pidajad	2,0 mln	ESF (keelepoliitika)
(6) ÕPPEVARA JA HINDAMISVAHENDITE OLEMASOLU					
Eesmärk	Tegevus	Tähtaeg	Partnerid	Ressursid	Rahastus
27. Hindamisvahendid on uuendatud	Töötatakse välja A2-taseme test põhikooliealistele rändetaustaga õpilastele (2024), B1/B2-taseme test põhikooli lõpueksami sooritajatele (2024/2025) ja B2/C1-taseme test gümnaasiumi riigieksami sooritajatele (2024/2025). Digitaliseerimise lõpp 2029.	2023-2025	Harno	1,5 mln	ESF (keelepoliitika)
28. Koolieelsetes lasteasutustes on kasutusele on võetud uusi õppematerjale.	Luuakse uus alushariduse õppematerjalide e-platvorm/käsiraamat (TLÜ projekti „Professionaalne eestikeelne lisaõpetaja venekeelses rühmas“ üks osa).	2022–2026 lõpeb projekt	TLÜ	1,0 mln	RE
29. I, II ja III kooliastme õppevara on koolidele kättesaadav.	Töötatakse välja A1-, A2- ja B1-tasemele vastav õppevara (sh kohandatud lugemisvara).	2023-2029	EKI	2,0 mln	ESF (keelepoliitika)

ESF toetuse summad seoses eestikeelsele õppele üleminekuga
mln eurodes

Keelevaldkonna ESF	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Arvestuse alused
Eesti keele kui teise keele õppevaraarendus, sh Sõnaveebi õppevara arendused	0,1	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0	Kokku 2 mln
Keeleõppe alased meetodika ja didaktika koolitused, seminarid kõikidele haridustöötajatele, noorsootöötajatele, huvihariduse õpetajatele ja tugipersonalile vastavalt sihtgrupi vajadusele	1	1	1	1	1	1	1	Kokku 7 mln
Keelevaldkonna akadeemiline järelkasv ülikoolides, uuringud, analüüsid, meetodikate arendamine ja tutvustamine	0,25	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,25	Kokku 5 mln
Õpilastele mõeldud eesti keele kui teise keele hindamisvahendite arendustööd	0,2	0,25	0,25	0,2	0,2	0,2	0,2	Kokku 1,5 mln
Täiendav vajaduspõhine eesti keele kui teise keele õpe gümnaasiumi ja kutsekeskhariduse õppekavadel õppivatele õpilastele	0,2	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	Kokku 2 mln
Rahvusvähemuste emakeeleõppe süsteemi arendamine toetamiseks eestikeelse hariduse juurutamist	0,05	0,1	0,05	0	0	0	0	Kokku 0,2 mln
Haridustöötajate (sh noorsootöö ja huvihariduse õpetajate ning tugipersonali) eesti keele kui riigikeele koolitused keeleoskuse kvalifikatsioonitingimuste täitmiseks	0,8	0,8	0,8	0,8	0,5	0,2	0,1	Kokku 4 mln
Keeletehnoloogiliste lahenduste arendamine eesti keele kui teise keele õpetamise ja õppimise hõlbustamiseks, tööriistad õpetajale ja õppilasele, Sõnaveebi arendustööd keeletehnoloogiliste tööriistade majutamiseks	0,1	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,1	Kokku 2 mln
Õpetajavaldkonna ESF	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	

Õpetajate järelkasvu tegevussuunad ja rakendamine: juhtimiskvaliteet ja organisatsioonikultuur, õpetajate ja tugispetsialistide esma- ja täiendusõpe, karjääri ja arenguvõimalused, ametikaare ülene tugi, sh alustavate õpetajate toetamine, töö- ja palgakorraldus ning tugipersonali kaasamine, õpetajaameti atraktiivsus.	1	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	Kokku 12 mln
Töötavate õpetajate/karjääripöörjate pedagoogiliste kompetentside ja didaktika-alaste teadmiste tõstmine; paindlikud õpiteed vajaliku kvalifikatsiooni omandamiseks, et suurendada õpetajate pädevust eesti keelest erineva emakeelega õpilastega tööks ning võimaldada kiiremas tempos hädavajaliku ettevalmistusega õpetajate lisandumine.	0,7	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	Kokku 4 mln Ülikoolides pedagoogiliste kompetentside ja didaktika mikrokraadide väljatöötamine. Õpetajate ainedidaktika kompetentsi suurendamise eeltegevused ülikoolides: ainedidaktikute vajaduse kaardistamine koostöös ülikoolidega.
KOKKU								39,7 mln

HTM keelepoliitika osakonna üld- ja kutsehariduse keelevaldkonna iga-aastane eelarve **üheks kalendriaastaks on 4,2 mln**. Sellest kaetakse erinevad keeleõppe toetused, lõimumistegevused ja osaliselt pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja“ kulud.

mln eurodes

	2023	2024	2025	2026	Arvestuse alused
HTMi keelepoliitika osakonna üld- ja kutsehariduse keelevaldkonna baaseelarve	4,2	4,2	4,2	4,2	Praegune baaseelarve sisaldab endas keelekümblustoetust ja võrgustiku tegevusi (koolitused jne), rahvusvähemuste huvikoolide toetust (pühapäeva koolid) ning uussisserändaja toetust – 2,5 miljonit. Ülejäänud 1,7 kulub +1 õpetaja programmile ja selle summa eest saab rahastada ca 80 õpetajat. Projektis osaleb 190 õpetajat.
KOKKU					14,2 mln